

[Strona Główna](#) > ... > [Sprawy Rodzinne I Dziedziczenie](#) > [Władza Rodzicielska – Opieka I Prawo Do Kontaktów Z Dzieckiem](#) > Finland

Władza rodzicielska – opieka i prawo do kontaktów z dzieckiem

Autor treści:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Co w praktyce oznacza termin prawny „władza rodzicielska”? Jakie prawa i obowiązki ma osoba sprawująca władzę rodzicielską?

Osoba wykonująca władzę rodzicielską ma obowiązek dbać o zrównoważony rozwój i dobro dziecka stosownie do jego indywidualnych potrzeb i życzeń. Dlatego też celem władzy rodzicielskiej jest zapewnienie bliskich i opartych na uczuciach relacji, w szczególności między dziećmi a ich rodzicami.

Dzieciom należy zapewnić odpowiednią opiekę i prawidłowe wychowanie, a także nadzór i ochronę odpowiednie do ich wieku i stopnia rozwoju. Dzieci powinny być wychowywane w bezpiecznym i stymulującym środowisku oraz powinny otrzymać wykształcenie odpowiadające ich zainteresowaniom i życzeniom.

Dzieci należy wychowywać w atmosferze zrozumienia, bezpieczeństwa i czułości. Nie można stosować wobec nich kar cielesnych ani w inny sposób niegodziwie traktować. Dzieci należy wspierać i zachęcać je, aby stały się niezależne, odpowiedzialne i dojrzałe (ustawa nr 361/1983 o prawie pieczy nad dzieckiem i o prawie do kontaktów z dzieckiem, § 1).

Osoba wykonująca władzę rodzicielską ma obowiązek dbać o dobro dziecka oraz jego prawidłowy rozwój, jak opisano powyżej. W związku z tym ma ona prawo do podejmowania decyzji w sprawie opieki nad dzieckiem, wychowywania dziecka, jego miejsca zamieszkania oraz innych spraw o charakterze osobistym. Przy podejmowaniu decyzji należy wziąć pod uwagę opinię dziecka.

2 Kto z reguły sprawuje władzę rodzicielską nad dzieckiem?

Jeżeli w chwili narodzin dziecka jego rodzice pozostawali w związku małżeńskim, władza rodzicielska przysługuje obojgu z nich. Jeżeli rodzice dziecka nie pozostawali w związku małżeńskim w chwili jego narodzin, władza rodzicielska przysługuje matce dziecka. W związku z uznaniem ojcostwa rodzice mogą uzgodnić, które z nich wykonuje władzę rodzicielską. Jeżeli jedno z rodziców sprawuje wyłączną pieczę nad dzieckiem, a następnie rodzice dziecka wstąpią w związek małżeński, władza rodzicielska będzie przysługiwała obojgu rodziców.

3 Jeżeli rodzice nie są w stanie lub nie chcą sprawować władzy rodzicielskiej nad dzieckiem, czy można wyznaczyć inną osobę w ich zastępstwie?

Sąd może przyznać pieczę nad dzieckiem jednej osobie lub większej ich liczbie, za ich zgodą, które będą sprawować pieczę razem z rodzicami albo zamiast nich. Decyzja ta wymaga uwzględnienia dobra dziecka i sąd może ją podjąć wyłącznie w razie wystąpienia istotnych z punktu widzenia dziecka okoliczności przemawiających za powierzeniem pieczy nad nim osobie innej niż jego rodzice. Jeżeli rodzice dziecka nie żyją, rada ds. opieki

społecznej (*sosiaalilautakunta*) ma obowiązek podjąć czynności w celu przyznania pieczy nad dzieckiem.

4 Jak rozwiązana jest kwestia przyszłej władzy rodzicielskiej w przypadku rozwodu lub separacji rodziców?

O prawie pieczy nad dzieckiem i prawie do kontaktów z dzieckiem należy zawsze rozstrzygać, mając na względzie dobro dziecka, aby umożliwić ich wykonywanie w jak najlepszy sposób w przyszłości. Rodzice mogą zawrzeć porozumienie w sprawie wykonywania władzy rodzicielskiej. Jeżeli rodzice nie będą w stanie zawrzeć takiego porozumienia, należy wnieść sprawę do sądu.

5 Jeżeli rodzice zawrą porozumienie w sprawie władzy rodzicielskiej, jakie formalności należy spełnić, aby było ono prawnie wiążące?

Porozumienie regulujące kwestie prawa pieczy nad dzieckiem wymaga formy pisemnej, a rodzice mogą zwrócić się do lokalnego organu ds. opieki społecznej o zatwierdzenie go. Organ ds. opieki społecznej ma obowiązek dopilnować, aby porozumienie służyło dobru dziecka. Porozumienie zatwierdzone przez organ ds. opieki społecznej uznaje się za ważne i wykonalne tak jak prawomocne orzeczenie sądu.

6 Jeśli rodzice nie mogą dojść do porozumienia w sprawie władzy rodzicielskiej, jakie są inne środki rozwiązania sporu bez konieczności oddawania sprawy do sądu?

Jeżeli małżonkowie nie są w stanie dojść do porozumienia, mogą zwrócić się o pomoc do gminnego urzędnika ds. ochrony dziecka lub do mediatora rodzinnego. Urzędnicy ds. ochrony dziecka udzielają rodzicom porad i są uprawnieni do zatwierdzania porozumień zawartych między rodzicami. Zatwierdzone porozumienie uznaje się za równoważne orzeczeniu sądowemu. Mediatorzy rodzinni pomagają rodzicom rozstrzygać spory w drodze negocjacji, a także mogą udzielać im wsparcia przy sporządzaniu porozumień. Mediatorzy rodzinni obowiązani są dążyć wszelkimi starań, aby zadbać o dobro każdego małoletniego członka rodziny.

Sąd jest uprawniony do rozstrzygania kwestii związanych z prawem pieczy nad dzieckiem, ustaleniem jego miejsca zamieszkania, prawem do kontaktów z dzieckiem oraz płatnością świadczeń alimentacyjnych (ustawa nr 394/2011 o mediacji w sprawach cywilnych i zatwierdzaniu ugód przez sądy powszechne, § 10). Mediacja sądowa jest procedurą odrębną od postępowania sądowego. Mediacja może rozpocząć się w wyniku skierowania do mediacji sprawy, w której toczy się już postępowanie sądowe, albo na podstawie wniosku o mediację złożonego bezpośrednio przez strony postępowania. Mediatorem jest sędzia, którego wspiera specjalista, najczęściej psycholog lub pracownik socjalny. Zatwierdzone porozumienie uznaje się za równoważne orzeczeniu sądowemu. Jeżeli nie ma możliwości osiągnięcia porozumienia, postępowanie sądowe wznawia się albo sąd zamyka sprawę.

7 Jeśli rodzice udadzą się do sądu, w jakich sprawach dotyczących dziecka może decydować sędzia?

Sąd jest uprawniony do rozstrzygania kwestii związanych z wykonywaniem władzy rodzicielskiej wobec dziecka, określaniem jego miejsca zamieszkania i wykonywaniem prawa do kontaktów z dzieckiem. W stosownych przypadkach sąd może również orzec o prawach i obowiązkach opiekuna, a także o podziale obowiązków między opiekunami. Orzekając o prawach do kontaktów z dzieckiem, sąd powinien szczegółowo uregulować warunki odwiedzin oraz wskazać, z którym z rodziców dziecko będzie zamieszkiwało. Wraz z prawem pieczy sąd może również rozstrzygnąć kwestię świadczeń alimentacyjnych.

8 Jeśli sąd powierzy wyłączną władzę rodzicielską jednemu z rodziców, czy oznacza to, że rodzic ten może decydować we wszystkich sprawach

dotyczących dziecka bez wcześniejszego porozumienia z drugim rodzicem?

Jeżeli dziecko ma jednego opiekuna, opiekun ten może samodzielnie podejmować wszystkie decyzje związane z opieką nad dzieckiem. W orzeczeniu sąd może jednak określić również prawa i obowiązki jedyne go opiekuna dziecka, w tym prawo do zmiany miejsca zamieszkania dziecka.

9 Co w praktyce oznacza decyzja sądu o powierzeniu rodzicom wspólnej opieki nad dzieckiem?

Osoby wspólnie wykonujące władzę rodzicielską ponoszą wspólną odpowiedzialność za wszystkie kwestie dotyczące dziecka. Jeżeli opiekunowie dziecka pozostają w separacji, osobą odpowiedzialną za podejmowanie bieżących decyzji dotyczących dziecka jest to z rodziców, z którym dziecko zamieszkuje. Podjęcie istotnych decyzji dotyczących dziecka wymaga zgody obojga opiekunów. Decyzje takie obejmują np. zmianę wyznania dziecka lub jego miejsca zamieszkania, kwestie dotyczące zagranicznego paszportu, decyzje dotyczące edukacji, a także decyzje dotyczące opieki zdrowotnej lub hospitalizacji dziecka.

10 Do jakiego sądu lub organu należy się zwrócić z wnioskiem w sprawie władzy rodzicielskiej? Jakie formalności należy spełnić i jakie dokumenty dołączyć do wniosku?

W takim przypadku do sądu rejonowego (*käräjäoikeus*) właściwego dla miejsca zamieszkania dziecka należy złożyć na piśmie wniosek w sprawie prawa pieczy nad dzieckiem lub praw do kontaktów z dzieckiem. Wniosek taki może złożyć jedno z rodziców lub oboje, opiekun lub rada ds. opieki społecznej. We wniosku należy wskazać roszczenie wraz z uzasadnieniem. Do wniosku należy załączyć wszelkie dokumenty, które mają zostać wykorzystane jako dowody w sprawie. Wniosek należy podpisać i złożyć go w sądzie rejonowym osobiście albo za pośrednictwem upoważnionego pełnomocnika. Wniosek można również przesłać pocztą tradycyjną lub faksem. Postępowanie wszczyna się, gdy wniosek wpłynął do sądu rejonowego.

11 Jaką procedurę stosuje się w takim przypadku? Czy można zastosować procedurę nadzwyczajną?

W sprawach dotyczących pieczy nad dzieckiem stosuje się przepisy ustawy o prawie pieczy nad dzieckiem i o prawie do kontaktów z dzieckiem. Zgodnie z przepisami tej ustawy sąd zapewnia rodzicom i opiekunowi dziecka możliwość wypowiedzenia się podczas rozprawy dotyczącej prawa pieczy nad dzieckiem lub prawa do kontaktów z dzieckiem. W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się możliwość przesłuchania dziecka przed sądem, jeżeli jest to konieczne do wydania orzeczenia w sprawie. Sąd zleca również zwykle radzie ds. opieki społecznej sporządzenie sprawozdania na temat sytuacji dziecka.

Na czas trwania postępowania sąd może wydać tymczasowe postanowienie regulujące, z którym z rodziców dziecko powinno zamieszkiwać, oraz regulujące prawo do kontaktów z dzieckiem i warunki wykonywania tego prawa. W szczególnych okolicznościach sąd może ustanowić opiekuna tymczasowego dla dziecka do czasu wydania prawomocnego orzeczenia w sprawie. Na tymczasowe postanowienie sądu nie przysługuje zażalenie. Postanowienie to pozostaje w mocy do czasu wydania prawomocnego orzeczenia w sprawie.

12 Czy można uzyskać pomoc prawną na pokrycie kosztów postępowania?

W sprawach dotyczących pieczy nad dzieckiem strony mogą skorzystać z pomocy prawnej. Możliwość skorzystania z pomocy prawnej zależy od wysokości uzyskiwanego dochodu osobistego. Więcej o pomocy prawnej w Finlandii można się dowiedzieć pod adresem: <https://oikeus.fi/oikeusapu/en/index.html>.

13 Czy od decyzji w sprawie władzy rodzicielskiej przysługuje odwołanie?

Orzeczenie sądu rejonowego można zaskarżyć do sądu apelacyjnego (*hovioikeus*).

14 W niektórych przypadkach może zachodzić konieczność wystąpienia do sądu lub innego organu o wykonanie decyzji w sprawie władzy rodzicielskiej. Jaka procedura ma zastosowanie w takim przypadku?

Orzeczenia w sprawie władzy rodzicielskiej wykonuje się zgodnie z przepisami ustawy o wykonywaniu orzeczeń dotyczących prawa pieczy nad dzieckiem i prawa do kontaktów z dzieckiem (619/1996). Strona powinna wystąpić o wykonanie orzeczenia, składając wniosek na piśmie w sądzie rejonowym właściwym dla miejsca zamieszkania dziecka lub strony przeciwnej. O wykonanie orzeczenia w sprawie władzy rodzicielskiej można jednak również wnieść do komornika, jeżeli od dnia wydania orzeczenia upłynęły mniej niż trzy miesiące. Do wniosku należy załączyć orzeczenie.

Po otrzymaniu wniosku i oświadczenia strony przeciwnej sąd zwykle wyznacza mediatora przy radzie ds. opieki społecznej do prowadzenia sprawy. Mediator kontaktuje się z rodzicami i omawia z nimi – a także, w miarę możliwości, z dzieckiem – kwestie sporne. Mediator podejmuje również próbę zorganizowania wspólnego spotkania z udziałem obojga rodziców. Mediator sporządza następnie sprawozdanie z przebiegu mediacji dla sądu, który wydaje orzeczenie w sprawie. Sąd może również nakazać zbadanie dziecka przez lekarza.

Jeżeli sąd zarządzi wykonanie orzeczenia w sprawie władzy rodzicielskiej, strona przeciwna ma obowiązek wydać dziecko. Niewykonanie orzeczenia może być zagrożone grzywną. W ostateczności można zastosować procedurę przymusowego odebrania dziecka stronie, która odmawia wykonania orzeczenia.

Jeżeli sąd rejonowy nakazał przymusowe odebranie dziecka, mediację można kontynuować na wniosek komornika.

15 Co należy zrobić, aby orzeczenie dotyczące odpowiedzialności rodzicielskiej wydane przez sąd w jednym państwie członkowskim zostało uznane i wykonane w drugim państwie członkowskim?

W kwestiach uznawania orzeczeń w sprawie władzy rodzicielskiej wydanych w innym państwie członkowskim, które wchodzą w zakres stosowania [rozporządzenia Rady \(WE\) nr 2201/2003](#), stosuje się przepisy tego rozporządzenia. Rozporządzenia tego nie stosuje się do Danii.

Zgodnie z rozporządzeniem wyrok orzekający ustanie małżeństwa podlega uznaniu w innych państwach członkowskich bez potrzeby przeprowadzania specjalnego postępowania. Każda zainteresowana strona może jednak złożyć wniosek o uznanie lub o nieuznanie orzeczenia. W Finlandii wniosek o uznanie orzeczenia składa się w sądzie rejonowym właściwym dla miejsca zamieszkania dziecka.

Orzeczenia dotyczące władzy rodzicielskiej wydane w Danii oraz, w przypadku Szwecji, orzeczenia dotyczące władzy rodzicielskiej inne niż wydane na mocy powyższego rozporządzenia, wykonuje się na podstawie ustawy z 1977 r. o uznawaniu i wykonywaniu wyroków w sprawach cywilnych wydanych w krajach nordyckich (laki yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien pohjoismaisten tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta 588/1977). Nie wydaje się odrębnego potwierdzenia faktu uznania orzeczenia. Wnioski o wykonanie orzeczenia wnosi się do sądu rejonowego.

Wszystkie orzeczenia sądów zagranicznych dotyczące władzy rodzicielskiej są uznawane w Finlandii bez konieczności ich szczególnego potwierdzenia. Na wniosek Sąd Apelacyjny w Helsinkach (Helsingin hovioikeus) może jednak potwierdzić uznanie lub nieuznanie orzeczenia w Finlandii.

Wniosek o wykonanie wykonalnego orzeczenia w sprawie władzy rodzicielskiej należy wnieść do sądu rejonowego właściwego dla miejsca zamieszkania lub pobytu dziecka lub strony przeciwnej. (Dodatkowe informacje na temat przebiegu postępowania w sprawie wykonania orzeczenia – zob. pkt 14).

16 Do którego sądu w danym państwie członkowskim należy się zwrócić, aby wnieść środek zaskarżenia od postanowienia o uznaniu orzeczenia

dotyczącego odpowiedzialności rodzicielskiej wydanego przez sąd w innym państwie członkowskim? Jaki rodzaj postępowania ma zastosowanie w takich sytuacjach?

Takie samo postępowanie jak postępowanie opisane w pkt 15.

17 Jakie prawo zastosuje sąd w postępowaniu w sprawie odpowiedzialności rodzicielskiej w sytuacji, gdy dziecko lub strony nie mieszkają w danym państwie członkowskim lub są obywatelami różnych państw?

Do postępowań w sprawie władzy rodzicielskiej prowadzonych w Finlandii mają zastosowanie fińskie przepisy prawa.

Ta strona jest częścią portalu [Twoja Europa](#).

Państwa [opinia](#) na temat przydatności przedstawionych informacji jest dla nas ważna.

Ostatnia aktualizacja: 15/02/2024

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.